

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 601/2015
27.12.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Снежане Андрејевић, председника већа, Споменке Зарић и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа Војислава Драговић Тубић, адвокат из ..., против туженог ЈКП "Водовод и канализација" ..., кога заступају Милан Козомора, Весна Козомора и Иван Јанецков, адвокати из ..., ради утврђења да је заснован радни однос на неодређено време и ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1364/14 од 19.11.2014. године, у седници одржаној 27.12.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1364/14 од 19.11.2014. године, тако што се **ОДБИЈА** жалба туженог и потврђује пресуда Основног суда у Новом Саду П1 2115/2013 од 20.03.2014. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени ЈКП "Водовод и канализација" ... да тужиоцу АА из ... накнади трошкове парничног поступка у износу од 171.000,00 динара, у року од 15 дана.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 2115/2013 од 20.03.2014. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев. Ставом другим изреке, поништен је као незаконит отказ уговора о обављању привремених и повремених послова бр. ... од 29.10.2012. године. Ставом трећим изреке, утврђено је да је тужилац у радном односу на неодређено време код туженог од 28.12.2010. године. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени ЈКП "Водовод и канализација" из ... да са тужиоцем АА из ..., закључи уговор о раду на неодређено време за обављање послова ... – ..., у року од 8 дана од правноснажности пресуде. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 138.000,00 динара, у року од 8 дана од правноснажности пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1364/14 од 19.11.2014. године, ставом првим изреке, жалба туженог је усвојена и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 2115/2013 од 20.03.2014. године преиначена, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца ради поништаја као незаконитог отказа уговора о обављању привремених и повремених послова бр. ... од 29.10.2012. године,

утврђења да је тужилац у радном односу на неодређено време код туженог од 28.12.2010. године и да се обавезе тужени да са тужиоцем закључи уговор о раду на неодређено време за обављање послова инкасанта – читавања утрошка воде потрошача и накнади трошкове парничног поступка у износу од 138.000,00 динара. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом на име трошкова парничног поступка плати 138.000,00 динара, у року од 15 дана. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да на име трошкова жалбеног поступка плати туженом 22.500,00 динара, у року од 15 дана.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 55/14), Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Наводи ревизије да је другостепени суд учинио битну повреду одредаба парничног поступка јер је донео неразумљиву, контрадикторну пресуду у супротности са битним чињеницама, а чиме се истиче битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, нису разматрани, јер та битна повреда није ревизијски разлог по члану 407. Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је код туженог почев од 01.07.2010. године до 29.10.2012. године радио непрекидно на пословима ..., односно на пословима ... у ..., једини на терену који му је додељен, у складу са Планом и Програмом службе туженог. У том периоду, тужилац је као члан омладинске задруге са туженим закључио 5 уговора о привременим и повременим пословима, који су отказивани из разлога што је код послодавца престала потреба за обављањем послова, иако је одмах по отказивању закључиван нови уговор. Након оспореног отказа, тужени је за исте послове ангажовао друге извршиоце. Према Плану и Програму службе код туженог, ... вршили су ..., за које је тужени Правилником предвидео четврти степен или трећи степен ССС или КВ свих усмерења, 33 извршиоца. Послови ..., односно ... код туженог су се обављали у Одељењу за обрачун и наплату, Сектор комерцијални послови (у периоду рада тужиоца код туженог – од 01.07.2010. до 29.10.2012. године) и то према Правилнику о организацији и систематизацији послова од 17.02.2010. године.

Према становишту првостепеног суда, имајући у виду да је тужилац почев од 01.07.2010. године, односно од 28.12.2010. године до 29.10.2012. године, непрекидно код туженог обављао послове ..., односно ..., ови послови код тужениг нису повремени нити привремени, што потврђује рад тужиоца на овим пословима далеко дуже од 120 дана (521 радни дан) те чињеница да је тужени иако је у отказима констатовао да је престала потреба за обављањем тих послова, иако је непосредно затим закључивао нове уговоре за исте послове. Имајући у виду да се

ради о пословима који су код туженог систематизовани, трајни и континуирани, да их је тужилац радио у прописаном радном времену и са одређеним делокругом и описом послова у складу са Планом и програмом службе, то упућује на постојање радног односа са свим елементима које чине његов садржај. Зато је првостепени суд усвојио тужбени захтев, утврдио да је тужилац код туженог у радном односу на неодређено време и обавезао туженог да са тужиоцем закључи уговор о раду.

Другостепени суд није прихватио становиште првостепеног суда јер се закључењем уговора о привременим и повременим пословима не заснива радни однос, већ се успоставља рад без радног односа и лице које обавља послове по основу таквог уговора нема статус запосленог у смислу Закона о раду. Другостепени суд сматра да је између странака постигнута сагласност о битним састојцима уговора, у смислу члана 26. ЗОО, изјава воље је дата слободно и озбиљно, тужилац је знао да закључује уговор о вршењу привремених и повремених послова због чега се неосновано позива на околност да је закључењем тих уговора тужени вршио злоупотребу права, а чињеница да су послови трајали дуже од 120 радних дана, не утиче на одлучивање по становишту тог суда, јер рад ван радног односа без закљученог уговора о раду не може да прерасте у радни однос на неодређено време у смислу члана 37. Закона о раду без обзира на то што је тужени са тужиоцем закључивао уговоре о привременим и повременим пословима на период дужи од оног који је предвиђен чланом 197. Закона о раду. Зато је пренианчио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев.

Становиште другостепеног суда није правилно.

Према члану 197. Закона о раду, послодавац може за обављање послова који су по својој природи такви да не трају дуже од 120 радних дана у календарској години да закључи уговор о обављању привремених и повремених послова са: 1) незапосленим лицем; 2) запосленим који ради непуно радно време - до пуног радног времена; 3) корисником старосне пензије.

Према члану 32. став 1. уговор о раду закључује се пре ступања запосленог на рад, у писменом облику. Према ставу 2, ако послодавац са запосленим не закључи уговор о раду у складу са ставом 1. овог члана, сматра се да је запослени засновао радни однос на неодређено време даном ступања на рад.

Правну природу уговора не одређује његов назив, већ суштина правног односа који је њиме заснован. Између закључених уговора странака нема разлике, због чега се они посматрају као један уговор. У супротном, ако би се у случају обављања истоврсних послова код истог послодавца, у конитунуитету, сваки уговор третирао као посебан уговор, омогућила би се злоупотреба права. Првостепени суд је правилно закључио да је тужени кроз фиктивно отказивање, односно прекиде уговора, покушао да радни однос тужиоца представи као рад ван радног односа, док у суштини тужилац није имао прекида у раду у обављању послова код туженог, који су трајни, континуирани и предвиђени Правилником о систематизацији, што упућује да је закључивањем појединачних уговора са тужиоцем, тужени злоупотребио право из цитираног члана 197. Закона о раду.

Злоупотреба права је забрањена (члан 13. ЗОО) и суд јој не може пружити правну заштиту, како је правилно закључио првостепени суд.

Имајући у виду садржај радног ангажовања тужиоца, првостепени суд је правилно закључио да је између странака заснован радни однос на неодређено време и правилно одлучио усвајањем тужбеног захтева. Зато је Врховни касациони суд преиначио другостепену пресуду тако што је одбио жалбу туженог и потврдио првостепену пресуду.

Пошто су нижестепене пресуде преиначене, Врховни касациони суд је одлучио о трошковима целог поступка, применом члана 165. став 2. Закона о парничном поступку, па је тужиоцу признато 138.000,00 динара на име заступања у првостепеном поступку (за састав тужбе и три поднеска по 16.500,00 динара, за заступање на четири одржана рочишта по 18.000,00 динара) и износ од 33.000,00 динара за састав ревизије, укупно 171.000,00 динара.

На основу члана 416. став 1. и члана 165. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 55/14), Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Снежана Андрејевић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић